

דו"ח סיום תכנית

שותפים יקרים,

עם סיום קבלת המענק מהקרן, נודה לכם אם תסכימו לחלוק עם הקהילה המקצועית את הידע שנרכש בתכנית – האתגרים, התובנות והלקחים להמשך. כך, כל אדם או גוף אשר עשויים להתעניין בתכנית או בתוצריה, יוכלו ללמוד ולהרוויח מהניסיון הרב והעשיר שצברתם.

תודה על הנכונות לשתף פעולה.

מידע כללי

שם הארגון בעברית	מכון ויצמן	שם התכנית	הפעלה מיידית של קהילות למידה מקצועיות למורי הפיזיקה
שם הארגון באנגלית	Weizmann Institute of Science	מס' תכנית	540
תקופת המענק	3 חודשים: נובמבר 2023 – ינואר 2024	סכום המענק	156,000
שם ופרטי קשר מוביל התכנית	סמדר לוי	תאריך תום תכנית	ינואר 2024
שם איש/אשת קשר מהקרן:	רויטל דרורי		

1. תיאור התכנית ומטרותיה (עד 100 מילים):

בשנת 2012 פנתה קרן טראמפ למכון ויצמן כדי ליצור מסגרת לקהילות למידה מקצועיות עבור מורים לפיזיקה ברחבי הארץ, במטרה לעודד את המורים לאמץ גישות הוראה הממוקדות בתלמיד ולקדם התפתחות מקצועית. מאז בכל שנה משתתפים בקהילות כ-300 מורים.

החל משנת 2017 משה"ח מממן את תפעול הקהילות. עם תחילת המלחמה הודיע המשרד על הקפאת המימון לקהילות (שכר המורים המובילים, מובילי המובילים מהגופים האקדמיים, וגמול ההשתלמות למשתתפים). המורים נותרו לבדם בהתמודדות המתגרת – תמיכה בתלמידיהם בלימודים התובעניים בזמן מלחמה.

בעקבות זאת, פנה מכון ויצמן לקרן, בתיאום עם המפמ"ר, בבקשה לאפשר הפעלת הקהילות בעת המלחמה באמצעות מימון חלקי של שכר המורים המובילים למשך שלושה חודשים.

2. מהם התוצרים והתפוקות של התכנית (עד 100 מילים)?

התכנית כללה:

1. אפיון הצרכים בשטח
  2. פיתוח תכנים למפגשי הקהילות
  3. הפעלת קהילת המובילים כמודלינג למפגשי הקהילות בהיקף של 15 ש', בהשתתפות 25 מורים מובילים
  4. הפעלת 11 קהילות בהיקף של 15 ש', בהשתתפות 210 מורים נוספים.
- התכנים שפותחו עסקו באפיון המטרות ושיקולי הדעת בהוראה ובלמידה בתקופת המלחמה, תוך אבחון ומענה לצרכים הרגשיים ולשוונות הרבה בין התלמידים ותמיכה במורים החדשים.
- הנושאים המרכזיים: התבוננות והקשבה לתלמידים העובדים בקבוצות במעבדה, פעילויות דיגיטליות לקידום הכוונה עצמית בלמידה ופעילויות לגיוס התלמידים ללמידה (כגון משחוק).
- בכל נושא פותחו פעילויות לתלמידים שהותאמו לצרכים שעלו מהשטח בהתאם למצב, פעילויות התפתחות מקצועית למורים במפגשי הקהילה, ומצגות למפגשים.

3. מה למדתם במהלך התוכנית ומהם הלקחים להמשך? האם התוכנית תמשיך גם לאחר סיום המענק?

תוך כדי הפעלת הקהילות נדרשנו לתת מענה מהיר בתנאים של אי ודאות – המצב בבתי"ס השתנה מיום ליום, מתוך שונות רבה בין המורים, התלמידים והאזורים השונים בארץ, ואפשרויות התפעול השתנו גם הן. כבר ב 17 באוקטובר נפגשנו במקוון עם המורים המובילים (שהגיעו בהתנדבות) למפגש חיזוק ושיתוף. התמיכה של הקרן אפשרה להרחיב זאת לפריסה ארצית.

במפגשים הראשונים הושם דגש על החשיבות של חזרה מהירה ככל האפשר לשגרת ההוראה והלמידה בפיזיקה, בכדי לתת הן לתלמידים והן למורים עוגן יציב ובעל משמעות. במפגשים אלה התאפשר למורים לשתף באתגרים, להתלבט ביחד ולחלוק דרכי התמודדות ופעילויות שהתגלו בכיתות כמוצלחות. בהמשך הצלחנו לחזור ולקדם את הנושאים המרכזיים שתכננו לשנה הנוכחית, אך התאמנו את הפעילויות לצרכים שעלו מהשטח ולמה שמתאפשר בכיתות. ככל שבתי הספר שבו לשגרה התחלנו לשלב מפגשי פא"פ בין המפגשים המקוונים, באזורים בארץ בהם זה התאפשר.

אחת ההצלחות המרכזיות שלנו השנה היא האיזון המושכל והעדין בין תכנים ופעילויות שפיתחנו במכון ויצמן (top-down), שאפשרו למורים להיחשף לגישות הוראה שונות מענה לצרכי התלמידים ולשוונות הרבה ביניהם, לבין רעיונות ופעילויות של מורים שעלו מהשטח (bottom-up) ואפשרו למורים ללמוד אלה מאלה.

למדנו רבות על אסטרטגיות הוראה המשלבות כלים להקשבה לצרכים הרגשיים של התלמידים והמורים המתמודדים עם אתגרים לא פשוטים מחוץ לכיתת הפיזיקה ומתן מענה המותאם לשונות בין התלמידים.

הקהילות המשיכו לפעול עם סיום המענק בהיקף של 15 ש' נוספות לאחר שהתקבל תקצוב חלקי ממשלה"ח ותמיכה של מכון ויצמן. היקף זה אפשר מתן גמול השתלמות למורים. סך היקף הפעילות השנה הצטמצם ל-30 ש' במקום

ההיקף המתוכנן של 60 ש'. פעילות הקהילות בשנים הבאות תלויה בתקצוב ממשלה"ח.

4. אילו הייתם מייעצים לקולגה אשר רוצה להוציא לפועל תכנית דומה – מהם שלושת הדברים אליהם חשוב לשים לב (בדיקה מקדימה, עשה/אל תעשה, תוצאות בלתי צפויות)?

בדיקה מקדימה: יש חשיבות רבה לזיהוי שוטף של צרכי המורים בשטח, במיוחד בתנאים של אי ודאות ובמציאות המשתנה תדיר. בנוסף, חשובה התגובה המהירה – ליידע את המורים במועד מוקדם ככל האפשר על קיום המסגרת להתפתחות מקצועית, כגון הקהילות, כדי שיערכו בהקדם ויוכלו להשתתף.

עשה/אל תעשה: גם בעתות חירום הכרחי לאפשר למורים עוגן מקצועי יציב במסגרת של קהילת עמיתים כדי שיוכלו לקיים את שגרת ההוראה באופן מיטבי המותאם לאילוצים. בנוסף, חשוב לשמר גם תכנים מאתגרים ולמידה שיתופית, תוך מתן אמון ותמיכה מסיבית במורים.

תוצאות בלתי צפויות: ניתן לקיים למידה משמעותית גם של תלמידים וגם של מורים אפילו בתקופות חירום קיצוניות. הקהילות התקיימו תוך כדי שהמשתתפים לא אחת נכנסים ויוצאים מהממ"ד. צוות מובילי המובילים, שגם הוא התמודד עם תקופת החירום, התגייס בכל מאודו לתמיכה במורים והשקיע רבות בשכתוב התכנים שכבר הוכנו והתאמתם לתנאים החדשים. כמות המשתתפים ביחס לשנה רגילה קטנה מעט, אך מחויבות המשתתפים הייתה גבוהה ביותר ומשובי המורים העידו על התרומה העצומה של הקהילות למורים בשנה זו.

5. הערות נוספות:

אנו מודים לקרן על התמיכה בפרויקט הקהילות, עוד בראשיתו ויציאתו לדרך, וגם בשנה המאתגרת הזו, תוך מתן אמון בקהילות כמסגרת משמעותית לקידום ההתפתחות המקצועית של המורים ובדרך זו תמיכה בשיפור מתמיד של הוראת הפיזיקה בישראל.

6. קישור לתוצרים

קישור לתיקה שיתופית ובה המצגות ממפגשי המובילים, תכניות מפגשי המובילים, פעילויות ותוצרים:

https://drive.google.com/drive/folders/1JvjQj2TSB1jUTTDm5IH1jA9TWhAajgS9?usp=drive_link

אנו מחויבים לערכים של שקיפות ולמידה, ולכן מבקשים לעדכןכם כי בכוונתנו לפרסם את הדוח המלא (או תקציר מתוכו) באתר האינטרנט של הקרן.

**תודה רבה ובהצלחה!
קרן טראמפ**

